

Umsögn í tengslum við sameiningu sjóða - áform um breytingar á lögum um opinberan stuðning við vísindarannsóknir

Álit frá Jóni Inga Bergsteinssyni, fjárfestir, sjálfstæður ráðgjafi, stofnandi og stjórnarformaður IceBAN - Íslenskir englafjárfestar

Ég tel það líklegt til ávinnings að endurskipuleggja og uppfæra stefnur í kringum þá styrktarsjóði sem fyrir eru. En að einfalda þetta niður í 3 sjóði er kannski aðeins of mikil einföldun. Ég myndi vilja sjá skýrar stefnur fyrir þær deildir sem heyra undir hvern sjóð og frekari skýringar á áherslum hvers sjóð fyrir sig.

Já, það er þörf fyrir sjóð sem snýr að grunnrannsóknunum. Já það er þörf fyrir sjóð sem snýr að nýsköpun, en að hella restinni af öllum styrktarféi yfir í einn sjóð sem snýr að sérstökum áherslum stjórnvalda - sem meðal annars á líka að sjá um allt það erlenda styrktarfé sem kemur t.d. frá styrktarsjóðum Evrópusambandsins, tel ég vera of mikla einföldun.

Fyrir það fyrsta, þá þarf að tryggja að sjóðirnir sem snúa að grunnrannsóknunum og nýsköpun séu með skýra stefnur fyrir hvern iðnað fyrir sig. Það er brýnt að setja stefnu, markmið, og ferla fyrir nýsköpun í t.d. heilbrigðisvísindum, sjávarútvegi, fjármálum, matvælaiðnaði, byggingartækni, framleiðslu, menntakerfinu o.s.fr. Við þurfum að tryggja að styrktarfjármunir eru nýttir á sem bestan hátt í öllum geirum og að ferlarnir sem snúa að A) upphæð styrkjar, B) umsóknunum, C) skilyrðum fyrir styrkveitingu séu aðlagðir að hverjum iðnað fyrir sig. Það er ekki hægt að einfalda umsóknir um styrk á þann hátt, að allar lausnir falli undir sama hatt þegar kemur að kröfum til styrkhafa. Þetta hefur verið eitt af stærstu áskorunum styrkhafa hingað til í hinum mismunandi sjóðum sem fyrir eru, að ferlarnir séu of fastir og ekki aðlagðir að flóknari geirum sem fylgja þungum regluverkum, eins og t.d. heilbrigðisvísindum og fjármálalausnum. Það væri einnig mikilvægt að tryggja að styrkþegar fái rétta eftirfylgni. Þar má t.d. leggja til að nýsköpunarfyrirtæki sem hafi fengið styrki úr slíkum sjóð, þurfi að ganga í gegnum viðskiptahraðal hjá mismunandi samtökum í umhverfinu, og fá ráðgjöf í hvernig hægt sé að tryggja fjármögnun á fyrirtækinu til frambúðar. Styrkur er ekki lausn, heldur fyrsta skref í fjármögnun og rekstri fyrirtækja.

Það er stórt áhyggjuefni að ráðuneytið telji það lausn, að demba öllu öðru styrkfé inn í einn sjóð sem eigi að einblína á “áherslur stjórnvalda” á hverjum tíma - þegar umræddur sjóður inniheldur einnig alþjóðlega samfjármögnun. Væri ekki betra að halda þessum sjóð aðeins fyrir áherslur stjórnvalda, sem geta t.d. snúið að lausnum og úrbótum sem tengjast íslensku samfélagi á hverjum tíma fyrir sig, eins og til dæmis náttúruhamförum, menntakerfinu osfr.? Sjóður sem fylgir stefnu stjórnvalda í megináherslum á úrbótum í samfélaginu - sem getur breyst frá ári til árs, eða á styttri tíma.

Það mætti þá bæta við öðrum sjóð sem væri sérstaklega tengdur því féi sem kæmi frá alþjóðlegu samstarfi, eins og Evrópusambandinu, í sér sjóð, þar sem aðrar “alþjóðlegar áherslur” eru leiðandi fyrir þá styrki sem veittir eru - án þess að fylgja áherslum íslenskra stjórnvalda hverju sinni - því jú, við viljum líka tryggja að fyrirtæki sem hljóta styrki frá alþjóðlegu samstarfi séu að þróa lausnir sem hægt sé að flytja út fyrir landsteinana og hafi áhrif á erlenda markaði.